

Rachunek Prawdopodobieństwa 1R

Lista 8

Exercise 1. Zmienne losowe X, Y spełniają warunki: $\text{Var}(X) = 3, \text{Cov}(X, Y) = -1, \text{Var}(Y) = 2$. Oblicz $\text{Var}(4X - 3Y)$ oraz $\text{Cov}(2X - Y, 2X + Y)$.

Twierdzenie 5.16: Jeżeli $\mathbb{E}X^2 < \infty$ dla $i = 1, \dots, n$, to $\text{Var}(X_1 + \dots + X_n) = \sum_{k=1}^n \text{Var}(X_k) + 2 \sum_{k < l} \text{Cov}(X_k, X_l)$

$$\text{Var}(4X - 3Y) = \text{Var}(4X) + \text{Var}(-3Y) + 2\text{Cov}(4X, -3Y)$$

Twierdzenie 5.15(4): kowariacja jest operatorem dwuliniowym

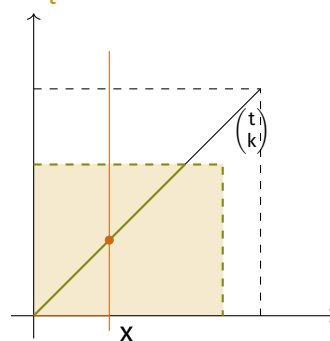
$$16 \cdot \text{Var}(X) + 9 \cdot \text{Var}(Y) - 2 \cdot 4 \cdot 3\text{Cov}(X, Y) = 48 + 9 + 24 = 81$$

$$\begin{aligned} \text{Cov}(2X - Y, 2X + Y) &= \text{Cov}(2X, 2X + Y) - \text{Cov}(Y, 2X + Y) = \\ &= \text{Cov}(2X, 2X) + \text{Cov}(2X, Y) - \text{Cov}(Y, 2X) - \text{Cov}(Y, Y) = \\ &= 4 \cdot \text{Var}(X) + 2 \cdot \text{Cov}(X, Y) - 2 \cdot \text{Cov}(Y, X) - \text{Var}(Y) = \\ &= 12 - 2 = 10 \end{aligned}$$

Exercise 2. Wyznacz dystrybuantę wektora losowego (X, Y) o rozkładzie jednostajnym na przekątnej kwadratu jednostkowego $[0, 1]^2$ łączącej punkty $(0, 0)$ i $(1, 1)$. Wyznacz rozkłady brzegowe, oblicz $\mathbb{E}X, \mathbb{E}Y, \text{Var}(X), \text{Var}(Y), \text{Cov}(X, Y), \text{Var}(X + Y)$ oraz sprawdź, czy zmienne X i Y są niezależne.

Długość tej prostej wynosi $\sqrt{2}$, więc gęstość to $\frac{1}{\sqrt{2}}$. Dalej, wiem, że wartości, jakie może ten wektor przyjmować są postaci $\begin{pmatrix} a \\ a \end{pmatrix}$, czyli

$$F(t, k) = \mathbb{P}[X \leq t, Y \leq k] = \begin{cases} 0 & a < 0 \\ 1 & a > 1 \\ \frac{a\sqrt{2}}{\sqrt{2}} & \text{wpp} \end{cases}$$

gdzie $a = \min(t, k)$.

Rozkłady brzegowe:

$$F_X(x) = \mathbb{P}[X \leq x, Y \in \mathbb{R}] = \begin{cases} x & x \in [0, 1] \\ 0 & \text{wpp} \end{cases}$$

$$f_X(x) = 1 \cdot \mathbb{1}_{[0,1]}$$

jak na rysunku. Analogicznie dla Y

$$F_Y(y) = \begin{cases} y & y \in [0, 1] \\ 0 & \text{wpp} \end{cases}$$

$$f_Y(y) = 1 \cdot \mathbb{1}_{[0,1]}$$

$$\mathbb{E}X = \int_{\mathbb{R}} \mathbb{P}[X = x] \cdot x \, dx = \int_0^1 x \, dx = \frac{1}{2}$$

$$\mathbb{E}Y = \int_{\mathbb{R}} \mathbb{P}[Y = y] \cdot y \, dy = \int_0^1 y \, dy = \frac{1}{2}$$

$$\text{Var}(X) = \mathbb{E}[X - \mathbb{E}X]^2 = \int_0^1 \left[x - \frac{1}{2} \right]^2 \, dx = \frac{1}{12}$$

$$\text{Var}(Y) = \frac{1}{12}$$

$$\begin{aligned} \text{Cov}(X, Y) &= \mathbb{E}XY - \mathbb{E}X\mathbb{E}Y = \mathbb{E}X^2 - \frac{1}{4} = \\ &= \int_0^1 \mathbb{P}[X = x, Y \in \mathbb{R}] x \, dx - \frac{1}{4} = \\ &= \int_0^1 \mathbb{P}[X = x, Y = x] x \, dx - \frac{1}{4} = \\ &= \int_0^1 x^2 - \frac{1}{4} = \frac{1}{3} - \frac{1}{4} = \frac{1}{12} \end{aligned}$$

$$\text{Var}(X + Y) = \text{Var}(X) + \text{Var}(Y) + 2 \cdot \text{Cov}(X, Y) = \frac{2}{12} + 2 \cdot \frac{1}{12} = \frac{1}{3}$$

Exercise 3. *d-wymiarowa zmienna losowa X ma rozkład normalny $N(m, A^{-1})$ o gęstości*

$$g(x) = \frac{\sqrt{\det(A)}}{(2\pi)^{\frac{d}{2}}} \exp \left[-\frac{1}{2} \langle A(x - m), (x - m) \rangle \right].$$

Udowodnij, że $\mathbb{E}X = m$ oraz $\Lambda = A^{-1}$ jest macierzą kowariancji X.

X jest d-wymiarowe, czyli $X = (X_1, \dots, X_d)$. Czyli

$$\mathbb{E}X = (\mathbb{E}X_1, \mathbb{E}X_2, \dots, \mathbb{E}X_d),$$

więc wystarczy pokazać, że dla każdego i $\mathbb{E}X_i = m_i$.

Zaczynamy od tego, że A musi być symetryczna i nieujemna, żeby potem mogła być macierzą kowariancji. Czyli w szczególności, A jest diagonalizowalna o wartościach własnych rzeczywistych. Niech więc

$$A = Q^T D Q,$$

Q jest ortogonalna i $D = (\lambda_1, \dots, \lambda_d)$.

Policzmy najpierw rozkłady brzegowy tego zła:

$$\begin{aligned}
 \mathbb{E}X_k &= \int_{\mathbb{R}} \dots \int_{\mathbb{R}} x_k g(x_1, \dots, x_d) dx_1, \dots, x_{k-1}, x_{k+1}, \dots, x_d = \\
 &= \int \dots \int \frac{\sqrt{\det(Q^T D Q)}}{(2\pi)^{d/2}} x_k \exp \left[-\frac{1}{2} \langle Q^T D Q (x - m), (x - m) \rangle \right] = \\
 &= \int \dots \int \frac{\sqrt{\det(Q) \det(D) \det(Q)}}{(2\pi)^{d/2}} \exp \left[-\frac{1}{2} \langle D Q (x - m), Q (x - m) \rangle \right] = \\
 &= \left[\begin{matrix} z = Q(x - m) \\ dz = \det Q dx \end{matrix} \right] = \\
 &= \int \frac{\det(Q) \sqrt{\det(D)}}{(2\pi)^{d/2}} \exp \left[-\frac{1}{2} \langle D z, z \rangle \right] \cdot (\det(Q))^{-1} dz = \\
 &= \int \frac{\sqrt{\det(D)}}{(2\pi)^{d/2}} \exp \left[-\frac{1}{2} \sum \lambda_i z_i^2 \right] dz = \\
 &= \int \frac{\sqrt{\prod \lambda_i}}{(2\pi)^{d/2}} \prod \exp \left[-\frac{1}{2} \lambda_i z_i^2 \right] dz = \\
 &= \frac{\sqrt{\prod \lambda_i}}{(2\pi)^{d/2}} e^{-1/2 \lambda_k (x_k - m_k)^2} \int e^{-1/2 \lambda_1 z_1^2} \int \dots \int e^{-1/2 \lambda_d z_d^2} dz_1, \dots, x_{k-1}, x_{k+1}, d = \\
 &= \frac{\sqrt{\lambda_k}}{(2\pi)^{1/2}} e^{-1/2 \lambda_k (x_k - m_k)^2}
 \end{aligned}$$

bo całki się zwijają do $\int e^{-1/2 \lambda_i z_i^2} dz_i = \frac{\sqrt{2\pi}}{\sqrt{\lambda_i}}$ i tak jakby przy k-tej współrzędnej nie podstawiam

$$\mathbb{E}X_k = \int_{\mathbb{R}} x g_k(x) dx = \int_{\mathbb{R}} x \cdot \frac{\sqrt{\lambda_k}}{\sqrt{2\pi}} e^{-1/2 \lambda_k (x - m_k)^2} dx =$$

Exercise 4. Niech X_1 i X_2 będą niezależnymi zmiennymi losowymi o rozkładzie $N(0, 1)$. Wykaż, że zmienne losowe $\frac{X_1 + X_2}{\sqrt{2}}$ i $\frac{X_1 - X_2}{\sqrt{2}}$ są niezależne i obie mają rozkład $N(0, 1)$.

Exercise 5. Niech $X = (X_1, X_2, \dots, X_n)$ będzie wektorem losowym o standardowym rozkładzie normalnym $N(0, I)$, gdzie I jest macierzą identyczności. Sprawdź, że $X_1, X_2, \dots, X_n$ są niezależnymi zmiennymi losowymi o jednakowym standardowym rozkładzie normalnym $N(0, 1)$.

Exercise 6. Niech $X_1, X_2, \dots, X_n$ będą wzajemnie nieskorelowanymi zmiennymi losowymi takimi, że ich łączny rozkład jest normalny. Wykazać, że $X_1, X_2, \dots, X_n$ są niezależne.

Exercise 7. Niech $X_1, \dots, X_n$ będą niezależnymi zmiennymi losowymi o rozkładzie normalnym $N(0, 1)$ oraz niech $a = (a_1, \dots, a_n)$ i $b = (b_1, \dots, b_n)$ będą ustalonymi wektorami. Pokaż, że zmienne losowe

$$W = \sum_{j=1}^n a_j X_j, \quad Z = \sum_{j=1}^n b_j X_j$$

są niezależne $\iff$ wektory a i b są prostopadłe. Opisz rozkłady W i Z .

Exercise 8. Podaj przykład nieskorelowanych zmiennych losowych o rozkładzie normalnym, które nie są niezależne.

Exercise 9. (Transformata Boza=Müllera) Pokaż, że jeśli zmienne losowe X, Y są niezależne o rozkładzie jednostajnym na $(0, 1)$, to

$$U = \sqrt{-2 \log X} \cos(2\pi Y) \quad \text{ i } \quad V = \sqrt{-2 \log X} \sin(2\pi Y)$$

są niezależne i mają rozkład $N(0, 1)$.

Exercise 10. Niech $A_1, \dots, A_{2021} \in \mathcal{F}$ będą zbiorami o własności $\mathbb{P}[A_i] \geq \frac{1}{2}$. Wykaż, że istnieje $\omega \in \Omega$ taką, że $\omega \in A_i$ dla przynajmniej 1011 wartości i .

Exercise 11. Dane są dwa ciągi $\{X_n\}_{n \geq 1}, \{Y_n\}_{n \geq 1}$ zbieżne prawie wszędzie do zmiennych X, Y . Pokaż, że jeśli dla każdego n zmienne X_n i Y_n mają ten sam rozkład, to X i Y też mają ten sam rozkład.